

MMA

MAGYAR MŰVÉSZETI
AKADÉMIA

portfólió

2021

Irodalomtudományos és művészi tevékenységeim bemutatása

Dr. Lajtos Nóra PhD

ELŐADÁSAIM

Magyar Művészeti Akadémia

Filmre vitt Sánta-novellák:
adaptáció mint erkölcsi önreprezentáció

Lajtos Nóra

Budapest, 2016. szeptember 21.

Lajtos Nóra

(1977, Debrecen) PhD, irodalomtörténész, költő

Filmre vitt Sánta-novellák: az adaptáció mint erkölcsi önreprezentáció

Előadásomban Sánta Ferenc rövidprózájának filmadaptációit vizsgálom. Meggyőződésem, hogy az intermedialitás szempontrendszerén keresztül hiteles betekintést nyerhetünk abba a képi világba, amelyet a Sánta-próza ab ovo magában rejt. A medialitás problémakörét érintve, amelyről élénk irodalomelméleti diskurzus folyik mostanában, előadásomban arra a kérdésre keresem a választ, hogy a filmadaptációk felől hogyan olvashatók újra Sánta Ferenc elbeszélései, azaz a film hogyan olvassa újra a Sánta-szövegeket. 1965 és 1973 között szinte nincs olyan év, amikor ne készült volna filmfeldolgozás az író valamely novellájából (habár ezeket a kritikáirás teljesen figyelmen kívül hagyta). Az író harminchét novellája közül tizenkettőből készült filmes feldolgozás (a *Halálnak halálából* és a *Nácikból kettő* is). Ez a magas számadat már kellő indok lehet arra, hogy az előadás úttörő vállalkozásként a Sánta-adaptációkkal is behatóbban foglalkozzon. A feldolgozásokat mindig összefüggéseiben, a művekkel együtt vizsgálom, többek között filológiai szövegvizsgálat alá vetve a filmes alapanyagot is. A Sánta-filmográfia elkészítése az MIVA segítségével, a műsoradatlapok igazolt felhasználásával történt.

Történelmi emlékezet, szociográfia a mai magyar prózában, Magyar Napló, 2013

IDEGEN SZÖVETDARABOK EGY SÁNTA FERENC - SZÖVEGKORPUSZBAN

- **Olvasható kép, látható szöveg**
Konferencia, Déri Múzeum, Debrecen,
2012. szeptember 7-8.
- **FORRÁS:**
<https://mtabtk.videotorium.hu/hu/recording/s/5349/lajtos-nora-idegen-szovetdarabok-egy-santa-szovegkorpuszban>

2019. április 26.

Program:

09.30	Köszöntés, megnyitó	Fazakas Sándor, Balogh László Levente
	Félelem az Ószövetségben	Németh Áron
	„A bölcsesség kezdete az Úr félelme”. A félelem és a hit összefüggésének teológiai szempontjai	Fazakas Sándor
	Istenfélelem	Hankovszky Tamás
10.30	Diskusszió	
10.55	Kávészünet	
11.15	Félelem és politika – rossz közérzet a demokráciákban	Kiss Lajos András
	A félelem építményei	Balogh László Levente
	Hulló magyarság. Az eltűnés félelme a hazai demográfia krízisdiskurzusában a Kádár-kortól napjainkig	Takács Erzsébet
12.15	Diskusszió	
12.45	Ebédészünet	
14.00	Érzelem kontra normák - avagy a félelem reprezentációja jogi aspektusból	Szunyog Tibor
	A félelem retorikája. (Borbély Szilárd néhány versében)	Volastyán Tamás
	„Száguldunk és félünk”. A horror hatásmechanizmusai és a technológiától való félelem Stephen King Christine-jében	Takács Miklós
	„A pánik a világ állapota”, A félelem reprezentációi Terézia Mora A szörnyeteg című regényében	Pabis Eszter
15.20	Diskusszió	
15.45	Kávészünet	
16.00	A félelem terei Ingeborg Bachmann Todesarten- Zyklus c. művében	Horváth Andrea
	A félelemélmény zenei reprezentációi - három tételben (F. Schubert: Erikönig, Bartók: A kékszakállú herceg vára, A. Schönberg: A Survivor of Warsaw)	Lajtos Nóra
	A félelemkeltés gesztusainak megjelenése a haláltánc metszeteken	Antal Anikó Zsuzsanna
17.00	Diskusszió, kiértékelés	
17.30	Zárszó	

Helyszín:

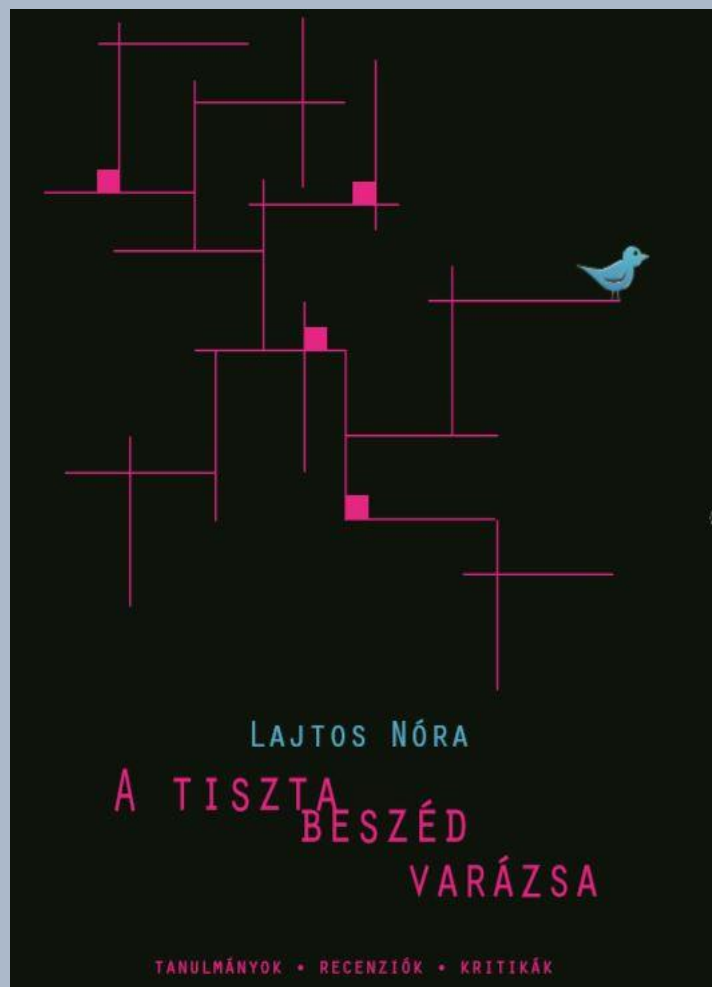
Debreceni Református
Kollégium Kistanácsterme

A félelemélmény
zenei
reprezentációja –
három tételben
(Schubert: Erikönig,
Bartók: A
kékszakállú herceg
vára, Schönberg:
Egy varsói túlélő)

KÖNYVEIM

Hungarovox Kiadó, Bp., 2014

Magyar Napló Kiadó, Bp., 2015

AZ ÉV NOVELLÁI 2016

AVO

MAGYAR
NAPLO

LAJTOS NÓRA FEHÉR SEKTOR

„*»Nem vagyok én örült!« – mondja az egyik elmebajos.
»Hisz ezek bolondok!« – mondja a másik. »Itt bolondulok én meg!«
– mondja a harmadik.» (Juhász Gyula: Patológia, XIII.)*

Nem vagyok örült! – mind ebben a hiszemben tengenek a pszichiátria folyosóin. Öv nélküli frottirköntösükbe burkolózva közelednek egymás felé, köszönve egymásnak, még a fél nyolcas vizit előtt. A reggeli ügyeletes, akinek az a feladata, hogy a porta előtt ülve, az oda felszerelt piros gombbal vezérelje a csapóajtót, egy piros, hideg, műbőrborítású széken fészkelődik, s álmosan figyeli a ki-bejáró orvosokat és nővéreket, betegtársakat és látogatóikat. A már előző este odakészített szék szövetén feltűnő látványt nyújt a szakadás mentén kikandikáló szivacsdarab, akár egy meztelen csiga.

A reggeli műszak egyébként hajnali hatkor kezdődik. Amíg N. bent volt – mivel aludni úgysem tudott –, mindig ő vállalta a kezdést. Szerette szemlélni, ahogyan indul a nap. Ilyenkor lehetett csak leginkább észlelni, mint gurulnak egymás után a hajnali pára cseppjei a nagy ablak-tábla felső sarkából lefelé: akárcsak a tudatában egy újabb átvirrasztott éjszaka félálombeli zajtalan eseményei.

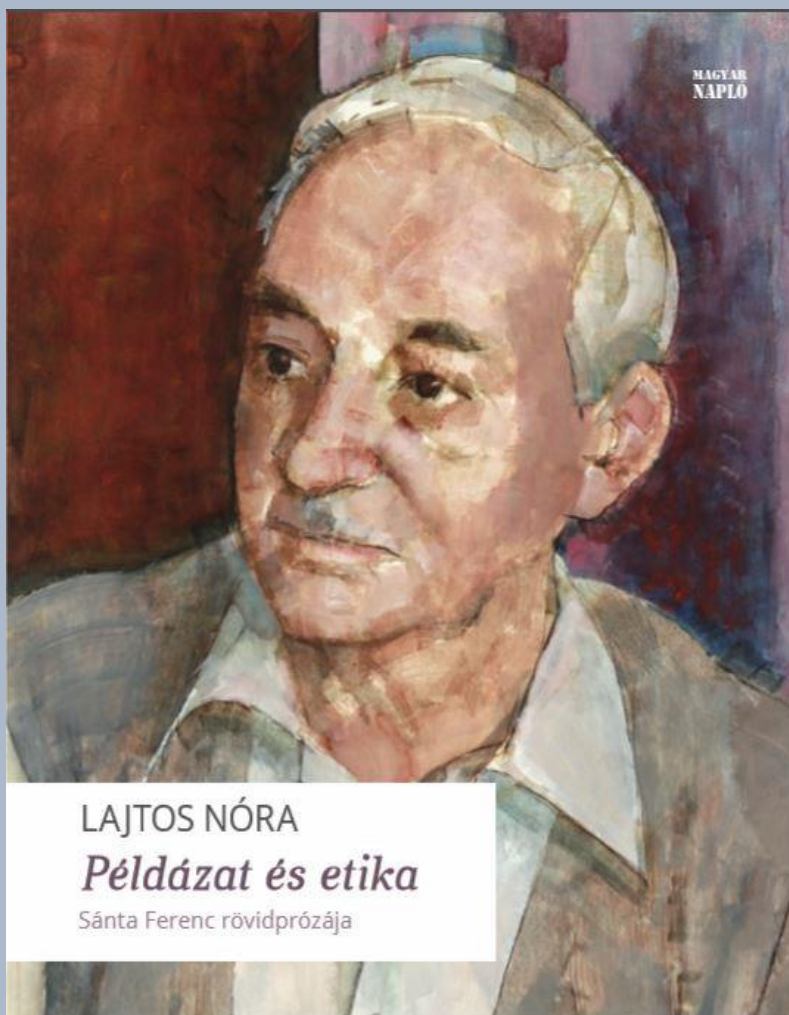
Műszakváltás. Először a nővérek tűnnek föl: reggeli kávéjukat szorongatják kezükben, majd a hozzá hasonlóan korán kelők, vagy a nem alvók társasága keredzkedik ki az üvegajtón túli, felszabad világba, a földszinti kávéautomatákhoz. M. térdig felgyürt nadrágszárral közelít N. felé, ismeri már a kérését: N. mindig forró csokit rendel magának. N. a még előző éjjel – amolyan szertartásos pótcselekedetként – a köpenyzebébe készített aprók után kutat, majd M. kezébe pergeti azokat. M.-et azért szereti, mert ő a leggyorsabb: nem marad lent cigikávézni.

A SZÁZADELŐ NOVELLÁI

MAGYAR
NAPLO

monográfia

Magyar Napló Kiadó, Bp., 2018

LAJTOS NÓRA (1977)
Debrecenben élő
irodalomtörténész, író, szerkesztő.

Lajtos Nóra könyve a szó legszorosabb értelmében „hézagpótló”. Sánta Ferencnek, az elmúlt félszázad egyik legjelentősebb prózaírójának ugyanis méltatlanul csekély érdeklődést és megbecsülést szentel az utókor az elmúlt két-három évtizedben. Ennek egyik oka, hogy prózaírói tevékenysége váratlanul és indokolatlanul (máig alkotáslélektani rejtélyként) megszakad. A másik, hogy az 1980-as, 1990-es években fellépő új ún. posztmodern nemzedék nagyságai (Esterházy Péter, Nádas Péter stb.) tagadhatatlanul korszakváltást jelentő fellépése után Sánta jelentősége háttérbe szorult – főképpen szakmai körökben. Lajtos Nóra könyve most Sánta kisprózájáról ad pontos és élvezhető nyelven megírt elemzést, gondos fejezetekben térve ki a recepciótörténetre, sőt a film- és tv- feldolgozásokra is. Műelemzéseit igaz és szakszerű formában hozzák közel a 60-as évek irodalmi életét is. A kötet az iskolai irodalomtanításban is kiválóan felhasználható. Egy már-már feledésbe merülő értéket ment meg és tesz eleven értékévé újra.

IMRE László

LAJTOS NÓRA

A Szerzőbe oltott tisztelet jogán

Tanulmányok, recenziók

Hungarovox Kiadó, Bp., 2019

Lajtos Nóra

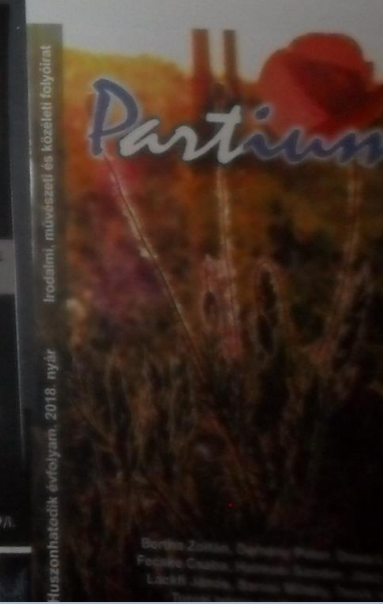
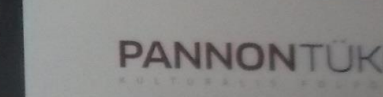
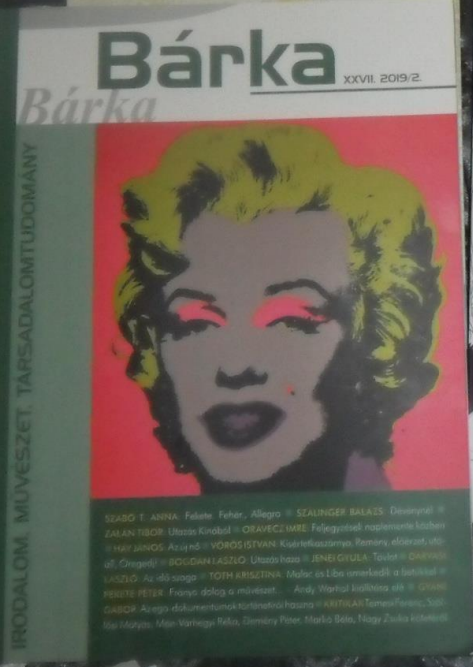
szívben fészkelő

Cédrus Művészeti Alapítvány, Bp., 2020

PUBLIKÁCIÓIM

Imre László

Közelképek írókról

Jókai
Anna

MMA
MAGYAR MŰVÉSZETI
AKADÉMIA

Lajtos Nóra

„Ne félj, mert megváltottalak, neveden hívtalak téged...”

(Imre László: *Jókai Anna*. Monográfia. Bp., 2016, MMA)

„Van valamink, amit elviszünk a felső szférába,
és van, amit le kell hozni ebbe a földi világba.”
(Jókai Anna)

Jókai Anna emlékének

„...nem lezárt életműről van szó, várjuk az újabb műveket, ugyanazzal a kíváncsisággal, értéktisztelő izgalommal, mint több mint négy évtizede” – fogalmaz Imre László *Jókai Annáról* írott alapos monográfiájának Utószavában, 2016 júliusában. Akkor még nem lehetett tudni, ami mára már sajnálatos tény, hogy Jókai Anna értéktelített munkásságára 2017 pünkösdjén végérvényesen pont került. Paradox módon azonban maga a megalkotott szövegkorpusz éppen az elnémulás gesztusában kel életre, s indít el egy újfajta perspektívájú recepciót.

Kissé talán meglepő, hogy a főképp a XIX. század irodalmát fürkésző Imre László kortárs „anyaghoz” nyúl, és egy egész monográfiát szentel választott tárgyának, vagy ahogyan ő fogalmaz: „tér meg kedves szerzőjéhez”. A monográfus 1972 óta hűséges olvasója, kritikusa Jókai Annának, ezért is gondolható biztosan, hogy a legkompetensebb irodalomtörténész pozíciójából kap átfogó

<http://www.hitelfolyoirat.hu/sites/default/files/pdf/13-lajtos.pdf>

In.: *Hitel*, 2018/3., 99–110.

Jánosi Zoltán

Közelképek írókról

Ratkó
József

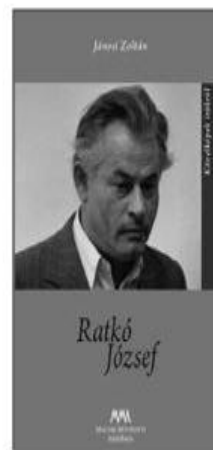
MAA
MAGYAR MŰVÉSZETI
AKADÉMIA

„Tanúskodik majd minden költemény”

Lajtos Nóra

Jánosi Zoltán: *Ratkó József*

Születésének 80. évfordulója alkalmából látott napvilágot Jánosi Zoltán monográfiája a költőről a Magyar Művészeti Akadémia *Közelképek írókról* című sorozatának újabb darabjaként 2016-ban. A négy-száz oldalnyi kiadvány már terjedelmével is felhívja magára az olvasói figyelmet: sokrétű, alapos munkával kell számolnia a könyv kritikusanak is. Az irodalomtörténész előljáró szavaiban utal arra az

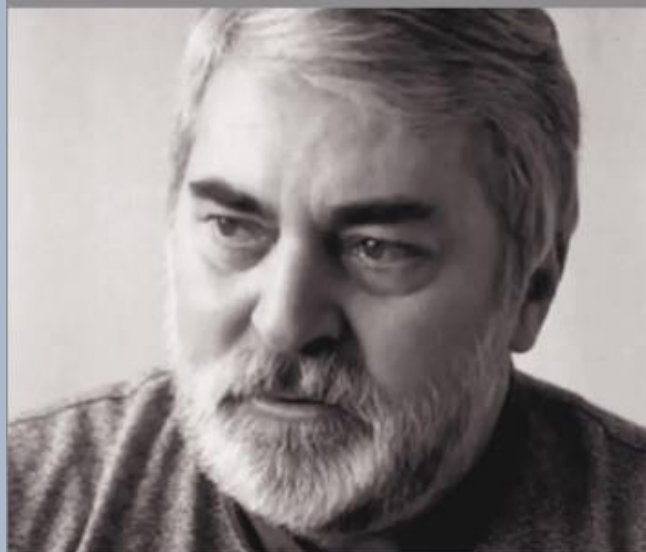
zik” és keresztetik Ratkó életpályáját, amelyről tudomást nem venni nem lenne szerencsés. A „történelem terhe” alatt formálódó lírai személyiség nehéz gyermekkorra ellenére olyan költészetet teremtett, melyhez igen érzékeny kritikus iránytű szükségeltetik, ahogyan Jánosi Zoltán is felfigyel könyvében a költő minden apró szó-rezdülésére. A költő igazságszeretetére pedig még az induló Ratkót Illyés Gyulával való levelezése „nevelte”: „ragaszkodjék az igazsághoz, mert itt aztán az az egyetlen út előre.” Illyés morális iránymutatása a Ratkóval együtt induló költőnemzedékekben (Hetek, Kilencek) jelentkező kordilemmákra is egyértelmű válasz.

Jánosi Zoltán nem először foglalkozik Ratkó József életművével. Köteté szerkesztett tanulmánygyűjteménye *„Kő alatti fény”* (Felsőmagyarország Kiadó, 2005) címmel jelent meg. Ugyanakkor a mások Ratkó-írásaiból szerkesztett „olvasókönyv”, a *„Leszek haláltól ronthatatlan”* (Magyar Napló Kiadó, 2010) is az ő válogatása. Jelen monográfiája nyolc nagyobb fejezetre tagolódva mutatja be a költő, a drámaíró, a prózaíró és a műfordító Ratkó sokoldalú tevékenységi körét; a kötetet független és gazdag képmelléklet zárja.

http://epa.niif.hu/04000/04028/00005/pdf/EPA04028_vorospostakocsi_2018_01_087-095.pdf

In.: A Vörös Postakocsi,
2018/1. szám, 87–95.

Nagy Gábor

Közelképek írókról

Utassy
József

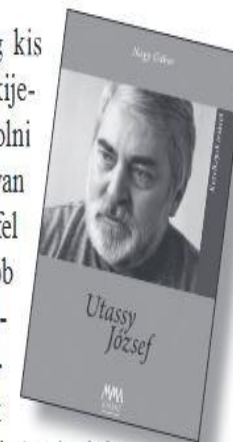
MM
KIADÓ

A szavak szárnyaló sziluettje Nagy Gábor: *Utassy József*, MMA Kiadó, Budapest, 2018.

Nagy Gábor Utassy Józsefről szóló, közel háromszáz oldalas monográfiáját lapozgatva okkal bizhatunk abban, hogy a Kilencek költőcsoportjának emblematisztikus alkotóját végre sikerül kimozdítani méltánytalan költészettörténeti pozíciójából. A kötet – gazdag szakirodalmi adatbázisával, az értekező szövegbe belesimuló, jól megválogatott versidézeteivel – a maga természetességében képes megszólaltatni az életművet. Titka talán abban rejlik, hogy egyfelől mindig az adott korszituációban értékeli az Utassy-lírárt, másfelől pedig a motivikus építkezés felől közelít választott költőjének szövegeihez. Pozitívumként értékelhető, hogy a művek keletkezési körülményeire kiterő biografikus szövegegységek nem öncélúan szerepelnek a könyvben, hanem mindig kauzális összefüggésben a verselemző részekkel.

A tíz fejezetből álló monografikus értekezés igen alapos munka. Ezt igazolja a könyv végén található bőséges válogatott szakirodalom-jegyzék is, amely

kodnak erről), mégis: viszonylag kis regiszteren szólal meg. Ám e kijelentését mintha minduntalan cáfolni igyekezne Nagy Gábor, hiszen olyan hatalmas szövegtömeget dolgoz fel (mennyiségi vonatkozásban: több mint felezer verset – még ha közülük jó néhánynak csak a címét említi is a szerző), hogy mégiscsak – ha nem is sok, de – többhúrúnak érezhetjük Utassy líráját. A hangnembeli változatosság is ezt látszik igazolni: archaizáló, balladai, blaszfémikus, játékos, idilli, érzelmes, szarkasztikus, melankolikus hangvétellű verssel egyaránt találkozhatunk a költő életművében. „A természeti és kozmikus kitágítás távlatosítja mindenkori dalait, fohászait és látomásait, siratóit és himnuszait” – idézi Nagy Gábor Bertha Zoltán szavait, aki az Utassy-líra műfaji árnyalatait mutatja be. Ráadásul a pársoros versektől a *Kálvária-ének* óriási kompozíciójáig mindenféle terjedelemben szabadon alkot Utassy. Formai szempontból: a haikut éppolyan szívesen alkalmazza, mint a disztichont vagy a felező nyolcasokat feldaraboló versstruktúrákat. Ugyanakkor például a legszigorúbban kötött szonettformát ritkán használja (az *Első év* vagy

http://epa.oszk.hu/03500/03573/00001/pdf/EPA03573_mn_2018_10_065-066.pdf

In.: Magyar Napló, 2018/10., 65–66.

Lajtos Nóra

Képleírások és művészsorsok

(Móricz és a festészet)

Móricz Zsigmond 577 novellája közül egy tucatnyi festészeti tárgyú írása fókuszál valamilyen konkrét műalkotásra, vagy csak érinti a témát, illetve tematizál művészsorsot. Ezeknek fele a húszas években születik Móricz írói műhelyében (*A levelibéka* – 1922, *O Mors, bonum est iudicium tuum...*, *Fioretti*–1925, *Giotto és Rafael* – 1926, *Baleset* – 1927, *Esőleső társaság* – 1929), majd a harmincas és negyvenes években három-három művet találunk még a festészet témaköréből (*Öt tojás* – 1931, *Művészházasság I.*–1937, *Életre ítélve* – 1938; *Clára* – 1940, *Rég szétfoslott felhő árnya*, *Művészházasság II.* – 1941).

A fent említett tizenkét novella egyharmada Assisi Szent Ferenc alakját rajzolja meg, vagy említi példaként a barna csuhás, kolduló barátot. *A levelibékában* például egy gyereksereg menti meg az enyészettől a kis zöld állatot; ezért az elbeszélő „szenteknek” nevezi ezeket a fővárosi kis sihedereket: „Mintha szenteket láttam volna, Assisi Szent Ferenc lelke lobbant fel a józsefvárosi utcán...” (*Novellák II./606.*) Az *O Mors...*-ban Móricz 1925. évi velencei útját írja meg, amelyben az öngyilkosságot elkövető Janka emléke elől menekül két lányával, Virággal és Gyöngyivel.¹ Egy különleges velencei temetés szertartásának látványa nyugtázza le a szemlélőket: a vízen imbolygó gondolaravatalról mezítlábas barátok, „Szent Ferenc késői, profán, természetes utódai” emelik át a szárazföldre a fekete koporsót. „Két kislányom forró-ijedten karolom magamhoz: ó jaj, hol van, hol van az, aki most, most imádkozna énérettem” – fakad ki dadogva a súlyos lelkiismeret-furdalás gyötörte énelbeszélő a novella zárósoraiban.

Assisi Szent Ferencről (1181–1226) számos legenda született. A róla szóló történetek gyűjteménye a *Fioretti* címet viseli², ami „kis virágok”-at jelent, illetve egyes fordítók címadásának megfelelően *Szent Ferenc Virágoskertje* néven híresült el. Ezt az alcímet alkalmazza maga Móricz is 1926. augusztus 12-ei naplóbejegyzésében, amelyben a Szent életútjá-

FORRÁS, 2019/2.

Raffaello: *Foranina*, Róma, 1518–19

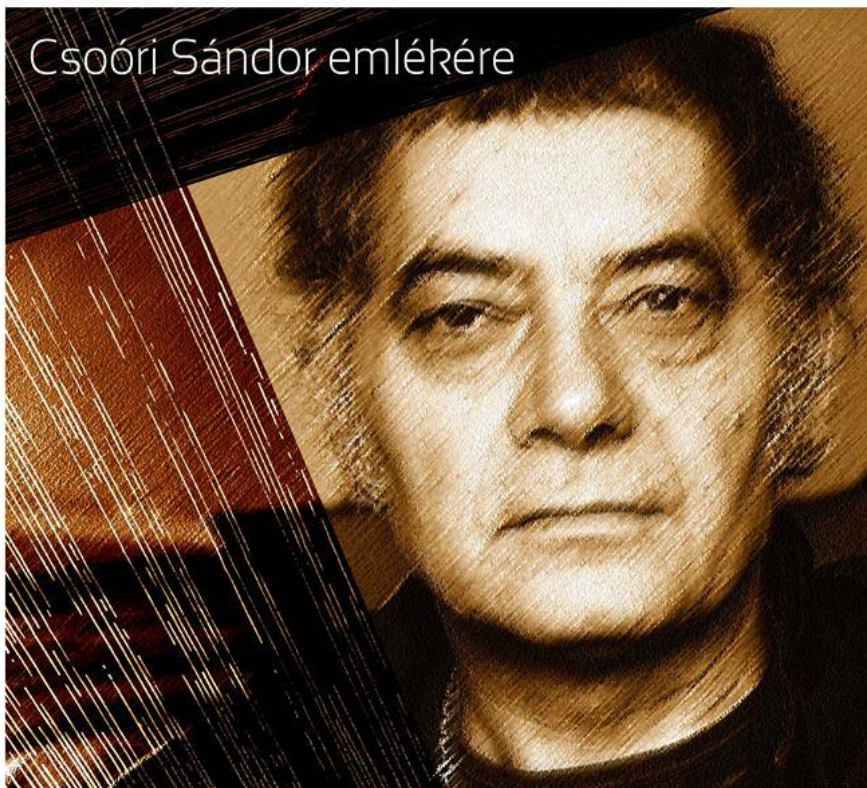

HIITEL 11

IRODALMI, TÁRSADALMI, MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT • 520 Ft XXIX. ÉVFOLYAM • 2016. NOVEMBER

- Tornai József: Nem vagy te árva
- Kósa Ferenc: Búcsú Csoóri Sándortól
- N. Pál József: Fekete rózsza – egy koporsó tetején
- Ágh István: Csoóri Sándor búcsúzása

Csoóri Sándor emlékére

Személyre szóló szonett

Csoóri Sándor emlékére

CSoda-váró hajnalokban
Oltalmat adj Néki, Uram!
„Ó, Nemzeteknek Királya,
Rigófüttel kísérd Utam!”

Isten lépte köd-lepedő:
Sarka törik múlt,- s jelennek.
Árva nyelvünk imát őrlő:
Néma csőrű végtelenek.

Diólevél, hol a réved?
Odaszállsz, hol anyád lépked?
Ringó keble népköltészet:

Nevenincs a gyászos Csöndnek.
Anyaföldnek ős-göröngye:
Kegyelmet adj mindörökre!

A MAGYAR ÍRÓSZÖVEKSÉG LAPJA

MAGYAR NAPLÓ

XXVIII. ÉVFOLYAM 2017. ÁPRILIS
www.magyarnaplo.hu

„valamennyünk
közös ügye”

MEZEY KATALIN

„a rokonszenv
hangja”

JACEK MOSKWA

Az új „magyar
Dante”

SÁRKÖZY PÉTER

„belső
térképemen”

SZENTMÁRTONI JÁNOS

Kálvária
körút 15.

LAJTOS NÓRA

„Az anyanyelv csupán beszédre való,
a haza nyelve az írásra”

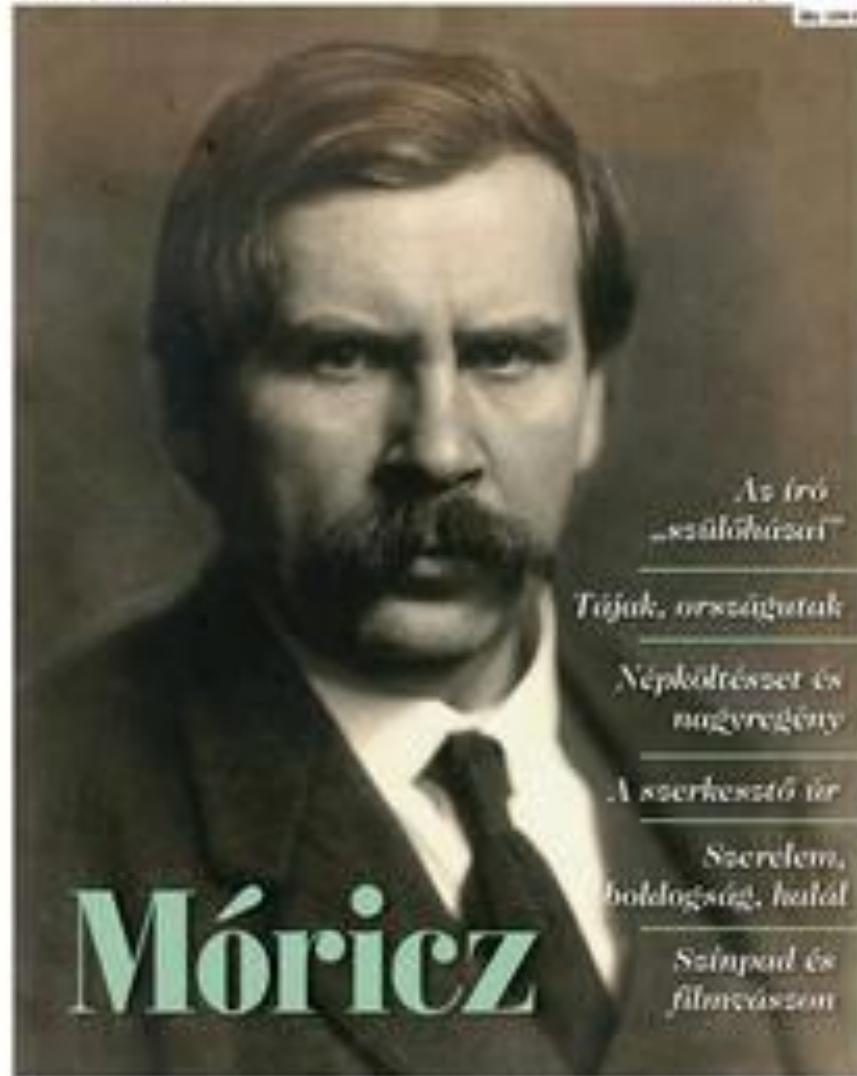
Interjú Kalász Mártonnal

IRODALMI MAGAZIN

Magyarországi irodalmi magazin

IX. évfolyam 2016/1

100 oldal

As író
„szülőháza”

Tűjük, országutak

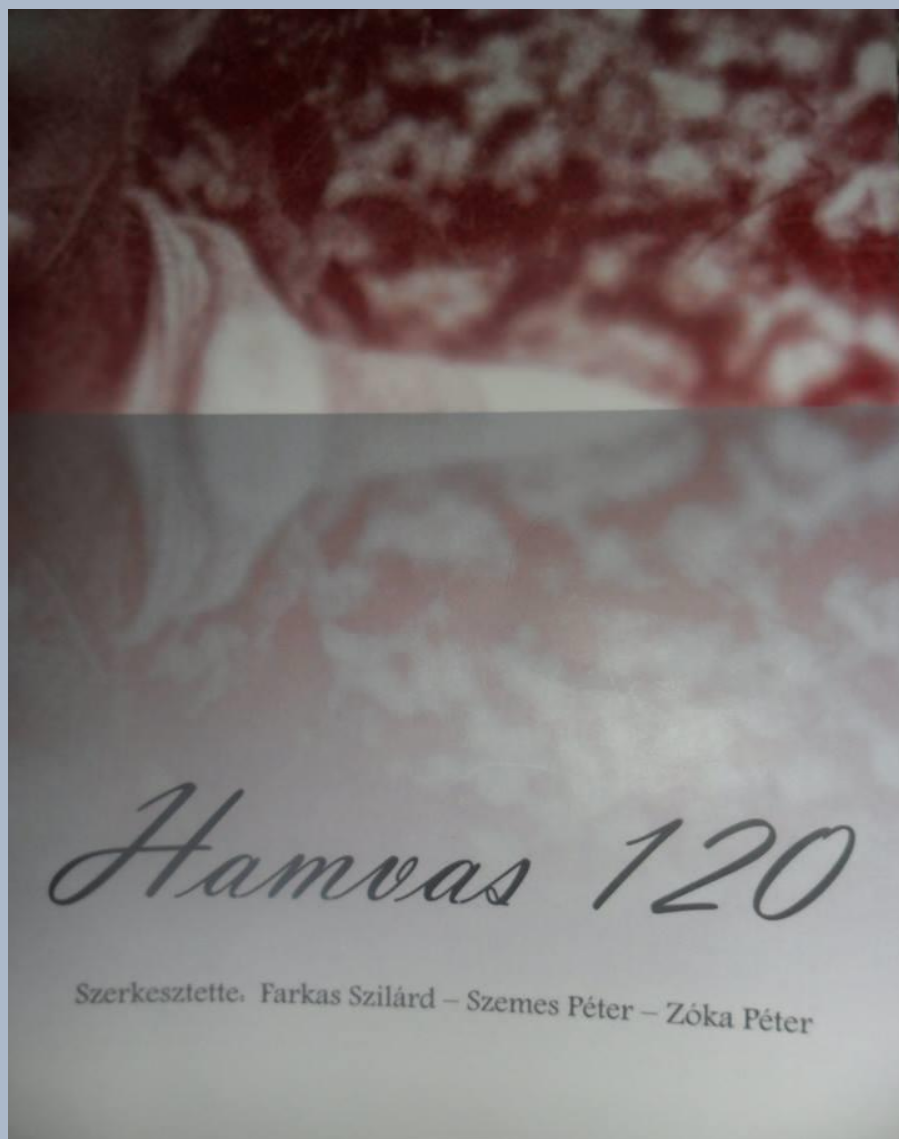
Népköltészet és
nagyregény

A szerkesztő ír

Szeretem,
boldogság, halál

Színház és
filmvászor

Mórícz

Lajtos Nóra

A létezés pillanatfelvételei – Fotográfia és térpoétikai
narratíva Hamvas Béláról

„A fotográfia alapjaiban véve nem akkor fölforgató, ha megrémít,
feldől vagy megbélyegez, hanem akkor, ha elgondolkodtat.”
(Roland Barthes)

„... az emberalak maga térteremtő közeg”

(Hajnóczy J. Gyula)

Hamvas jegyzi meg szellemesen egy Nietzsche-monográfia kapcsán, hogy az benne a legjobb, amit a monográfus Nietzschétől idéz. Ha a legközelebb szeretnék kerülni tanulmányom tárgyválasztásához, azaz a róla készült fotókhoz, illetve a fotók alkotta térképzetekhez, akkor a szakirodalmi hivatkozások mellett a fő szólam Hamvas Béláé kell, hogy legyen. Nem véletlen elszólás a „szólam” szó, ugyanis tanulmányomat úgy igyekeztem megszerkeszteni, hogy az Hamvas egyik kedvelt szavát, a „szólam” szót...

Interjú Buda Ferencel
Sörös Zsolt és a hangművészet
Zalán Tibor, Petőcz András, Jónás Tamás, Térey János, Gécsi János,
Nyirán Ferenc versei és prózái
Turbuly Lilla, Farkas Róbert kötetéről
A sátán fattya, A Daliborek szerint a világ című filmekről
Virigilius Moldovan kiállításáról

„Viszem magam a világnak” Interjú Buda Ferencel

Lajtos Nóra

Buda Ferenc Kossuth-díjas költő, műfordító, a nemzet művésze kapta 2018-ban a Ratkó József-díjat. „A nemzeti identitást 1956-tól máig fenntartó alakító, a történelem folyamatait, a magyar vidék sorsát érzékenyen értelmező a magyarság költészeti hagyományait korszerűen magába építő lírai világ megalkotásáért” érdemelte ki a rangos díjat. Az alapítvány megbízott elnöke, Kátai Zsolt laudációjában elmondta: „A mai irodalmunk kiemelkedő alakját, a magyar egyetemes létélmények gazdag hangszerelésű költői oeuvre-ben történő megvalósulását szeretnénk köszönteni.” A debreceni születésű költővel ebből az alkalomból készítettünk interjút, amelyben elsősorban az életmű „szorongató, súlyos komor léthelyzet,”-ben (Bertha Zoltán) született darabjai mellett az eddig méltatlanul háttérben szorult versekkel is egyfajta számvetésre kérjük a szerzőt.

Lajtos Nóra: Görömbei András jegyezte meg egykor, még a '80-as évek elején Holt számból búzaszál kapcsán, 1982), hogy Buda Ferenc második könyve Ébresszen aranysíp (1972) kötet után a költő „a hallgatásával volt jelen a magyar lírában”, ahogyan Sánta Ferenc a magyar irodalom történetében 1977. évi napján rendezte...

Versszíromnyílásban fénylő poézis

Both Balázs: *Romfalon virágmag*

Bp., 2018, Magyar Napló Kiadó

[„mint a mécses kilobban az emlékezet”]
„A múltbeli megfigyelés múlt volta maga nem figyelhető meg, pusztán emlékezetbe idézhető” – állapítja meg Paul Ricoeur francia irodalomteoretikus. Majd bevezeti az adóviszony fogalmát, ami nem jelent mást, mint hogy „a jelen embereire az emlékezet azt a feladatot rója, hogy megadják a múltbelieknek – a halottaknak – ami ne-

Kiemelendők még a vers nő időkomponensek: máj körül, vasárnap reggel, déber nyár, húsz hónap, éjsz az időbeli fogódzók még i hozzák az olvasó számára ményeket. „Fél tíz körül elm (Az utolsó infúzió); „Mert elj / óvle a lé...

Bárka

XXVII. 2019/2.

Bárka

IRODALOM, MŰVÉSZET, TÁRSADALOMTUDOMÁNY

SZABÓ T. ANNA: Fekete, Fehér., Allegro ■ SZÁLINGER BALÁZS: Dévénynél ■ ZALÁN TIBOR: Utazás Kínából ■ ORAVECZ IMRE: Feljegyzések naplemente közben ■ HAY JÁNOS: Az új nő ■ VÖRÖS ISTVÁN: Kísértetkaszárnya, Remény, előérzet, utóíz?, Óregedj ■ BOGDAN LÁSZLÓ: Utazás haza ■ JENEI GYULA: Távlát ■ DARVASI LÁSZLÓ: Az idő szaga ■ TÓTH KRISZTINA: Malac és Liba ismerkedik a betűkkel ■ FEKETE PÉTER: Fránya dolog a művészet... – Andy Warhol kiállítása elé ■ GYANI GÁBOR: Az ego-dokumentumoktörténetírói haszna ■ KRITIKÁK Temei Ferenc, Szőlősi Máttyás, Mán-Várhegyi Réka, Demény Péter, Markó Béla, Nagy Zsuka kötetéről

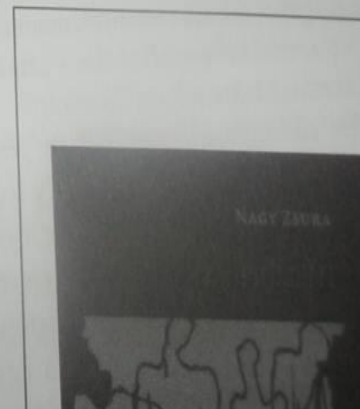

LAJTOS NÓRA ◀

A test manifesztuma

Nagy Zsuka: *Pigment*

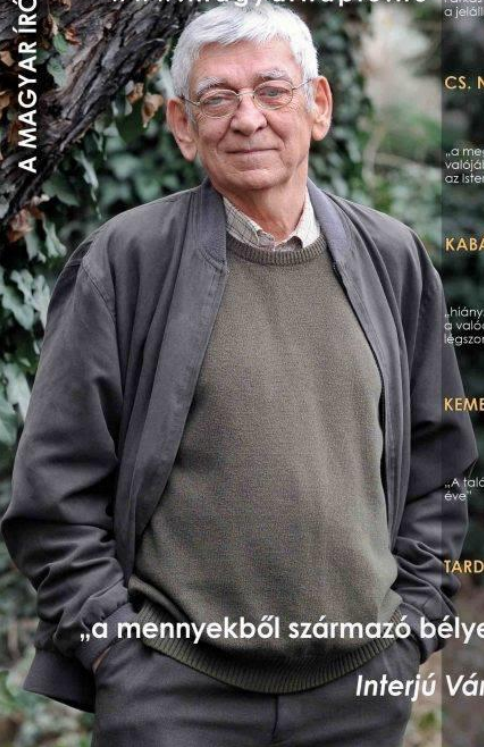
Még alig jelölte ki recepciójának helyiértékét Nagy Zsuka második, *Küllők, sávok* 2017-es kötete (ha egyáltalán már kijelölte), a szerző máris újabb versgyűjteménnyel jelentkezett. A *Pigment*, akár ellenállunk, akár nem, foltot hagy az emlékezetünkben. Olyan erős „színhatás” éri az olvasáskor az embert, amellyel nem lehet nem kez-

A MAGYAR ÍRŐZÖVETSÉG LAPJA

MAGYAR NAPLÓ

XXXI. ÉVFOLYAM 2019. ÁPRILIS
www.magyarnaplo.hu

„a mennyekből származó bélyeg”
Interjú Vári Attilával

„Országmaradvány vagyok útlevelem!”
LÁSZLÓFFY ALADÁR

Ferkas Árpád, a jelöltöltő költő
CS. NAGY IBOLYA

„a megrendelő valójában (...) az Isten”
KABÁN ANNAMÁRIA

„hiányzik a valódi légszomj”
KEMENES HENRIETTE

„A találkozások éve”
TARDY-MOLNÁR ANNA

LAJTOS NÓRA

A tiszta szavak veteményeskertje

A 90 éve született Czine Mihály emlékezete

„...élet és irodalom összetartozik, de az irodalomnál mindig több az élet.”
(Czine Mihály)

A nyírmeggyesről indult Czine Mihály irodalomszemlélete népi gyökerekből sarjadzott, ennek következtében kétségtelenül és megkérdőjelezhetetlenül vállalta a közös sorsot Móriczcal és nemzedéke tagjaival. Számára a nemzeti önismeret...

KÖNYVBEMUTATÓK

KÖNYVBEMUTATÓ BUDAPESTEN 2019

MEGHÍVÓ

A Magyar Napló Kiadó és a FOKUSZ Egyesület szeretettel vár minden kedves érdeklődőt

LAJTOS NÓRA Példázat és etika -
Sánta Ferenc rövidprózája
című könyvének bemutatójára

2019. március 20-án, szerdán 18 órakor

a Magyar Napló Könyvesboltba
(1085 Budapest, József körút 70., Józsefvárosi Galéria).

A szerzőt köszönti: Dr. Jánosi Zoltán, a Magyar Napló folyóirat főszerkesztője

A szerzővel VASY GÉZA irodalomtörténész beszélget.

Dr. Vasy Géza irodalomtörténésszel

ÍRÓ - OLVASÓ TALÁLKOZÓ DR. LAJTOS NÓRÁVAL

2019.02.09. 13 óra
Nádudvari Kincsház
Kossuth tér 5.

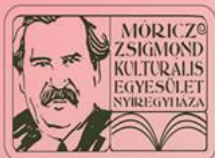
*Dr. Lajtos Nóra író, költő, irodalomtörténész, kritikus, szerkesztő,
középiskolai tanár „Múzsacsókok karneválja” címmel tartja
első író-olvasó találkozóját a Nádudvari Kincsházban.*

Nádudvari Kincsház

Író-olvasó találkozó Nádudvaron

<http://www.haon.hu/dijnyertes-versek-es-prozak-delutanja-nadudvaron>

A Mórícz Zsigmond Olvasókör találkozója

Téma:

**„Múzsacsók karneválja”
Versszirmok és prózaszilánkok között**

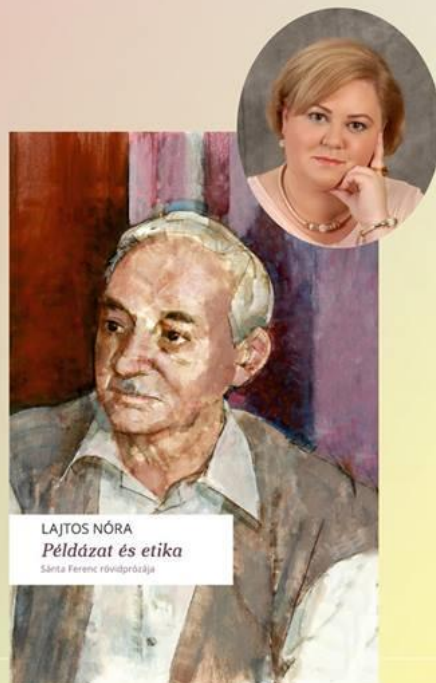
Dr. Lajtos Nóra
irodalomtörténész, költő, író
Példázat és etika
Sánta Ferenc rövidprózája című
könyvének filmvetítéssel egybekötött
bemutatója

Beszélgetőpartner:
Dr. Karádi Zsolt
főiskolai tanár

Időpont:
2019. április 30. (kedd) 16.30

Körvezetők:
Dr. Bihari Albertné
Csabai László

Helyszín:
Mórícz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár-Kamaraterem
(Nyíregyháza, Szabadság tér 2.)

LAJTOS NÓRA
Példázat és etika
Sánta Ferenc rövidprózája

MÓRICZ ZSIGMOND
MEGYEI ÉS VÁROSI
KÖNYVTÁR

OKLEVELEIM

538

DOKTORI (PhD) DOKLEVÉL

*Mi, a Debreceni Egyetem Rektora és
Doktori Tanácsa megállapítottuk, hogy*

Zima Szabolcsné Lajtos Nóra

*akj Püspökladányban,
1977. év április havának 26. napján született,
doktori bizottságaink előtt*

**a bölcsészettudományok területén
irodalom- és kultúratudományokban**

summa cum laude

*mindösszeval megfelelt a törvényben, valamint az Egyetemünk
szabályzatában meghatározott doktori követelményeknek,
Ennek alapján részére a doktori (PhD) tudományok fokozatot
adattuk és ezzel feljogosítottuk a „doktor (PhD)” cím viselésére.
Ennek hiteléül az Egyetemünk pecsétjével és sajátkezű
aláírásunkkal megerősített ezen oklevelet részére kiadtuk.*

DOKTORI (PhD) ÉRTEKEZÉS TÉZISEI

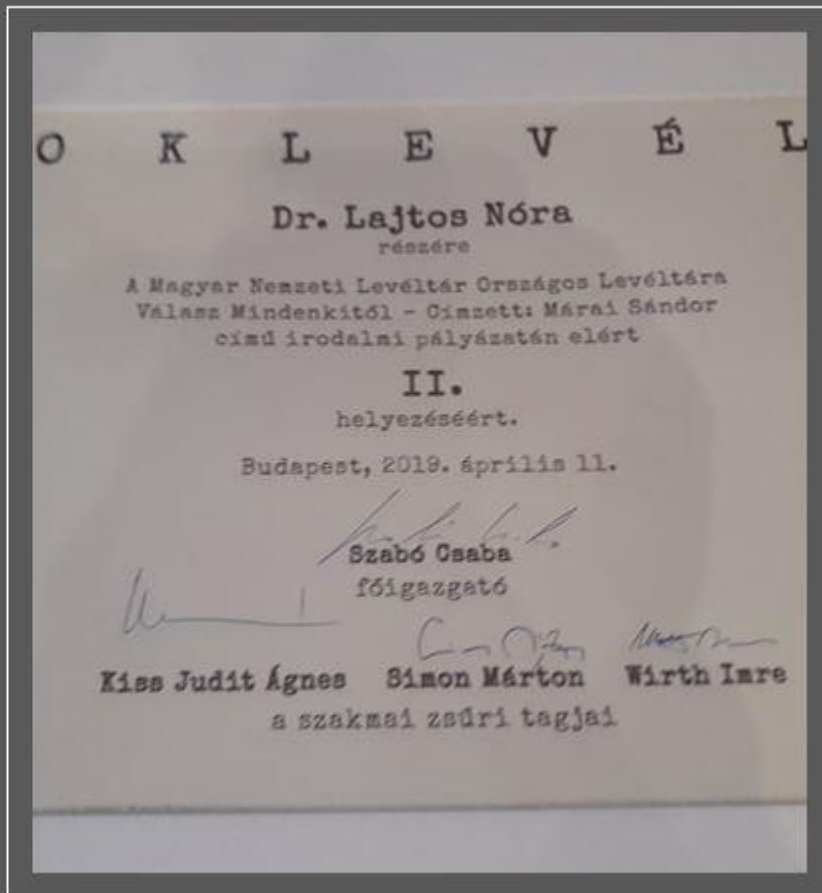
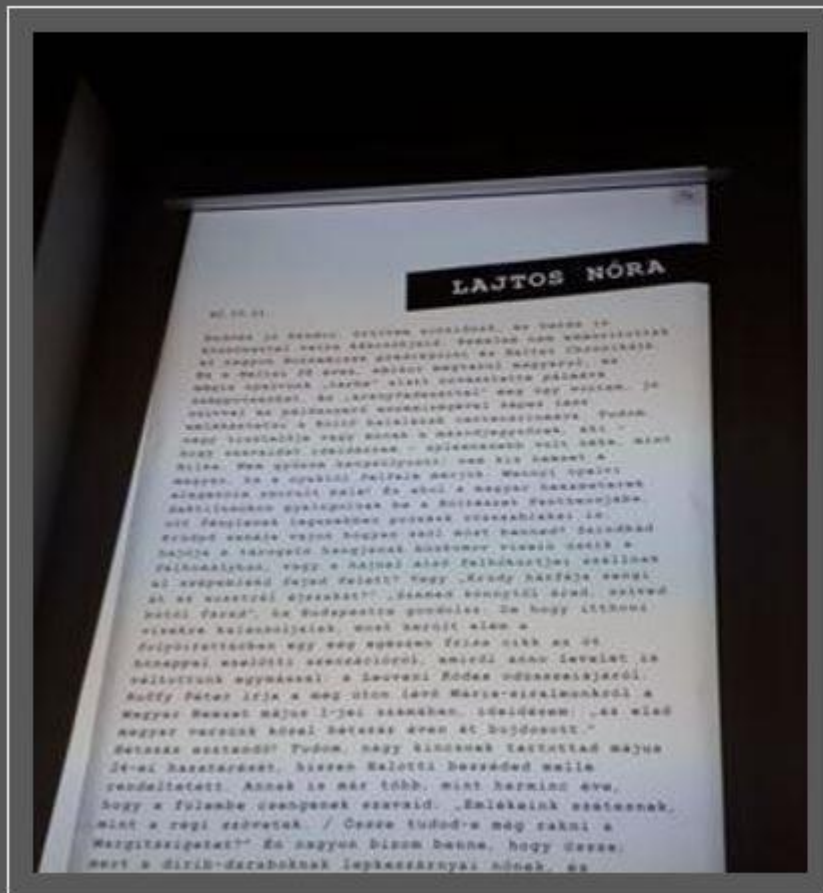
„Az én hitem az, hogy az ember jó...”

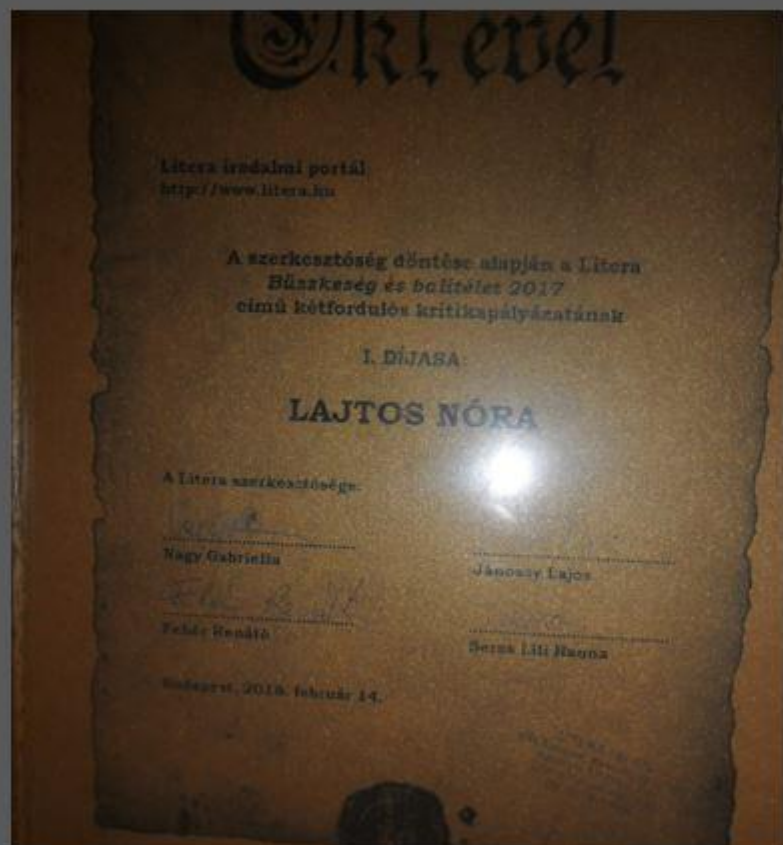
**Mitopoétika és medialitás
Sánta Ferenc rövidprózájában**

Lajtos Nóra

Témavezető: **Dr. Görömbei András**

EGYEBEK

DEDIKÁLÁSOK

A műpártoló Mórícz

|| (részlet)

LAJTOS NÓRA

„Mórícz klasszikus értékű írói világa összetett, sokrétű, nyitott.”

(Görömbei András)

A Mórícz-életmű 21. századi újraolvasása jegyében számtalan előadás és tanulmány született az utóbbi egy-másfél évtizedben. Az író legújabb értelmezői – a Mórícz-recepció korábbi képviselőivel szemben – már nemcsak a nagyregényekre és a körülbelül egy tucat közismert novellára, hanem az író regénykezdeményeire, naplóira, töredékes feljegyzéseire, közel ötezer (!) levélváltására is komolyabb figyelmet fordítanak. Ahogyan azokra a keveset emlegetett művészeti tárgyú prózai alkotásokra is, amelyek számos kortárs szerző művének előképei lehetnek.

Ezek a szövegek – alapos kutatómun-

pontból vitatható értékű szövegekről van szó.¹ „Mórícz Zsigmond a *Tavaszi szél* bevezetőjében és számos emlékezésében beszél »szomorú« írói tavaszáról, a csaknem tíz esztendeig tartó belső vívódásáról és vajúdásáról. Mindig egyértelműen: a *Hét krajcár* előtt minden írása – temérdek mennyiségű – olvashatatlannul rossz volt [...]. Maga is érezte, amit csinál, az rossz.”² Akad azonban közöttük igen gazdag ismeretanyagot hordozó, nyelvíleg kidolgozott, jól szerkesztett írás is: *A Biblia fedele* a legértettebb Mórícz ilyenemű fiatalkori írásai között.³ Másrészt – és ez az előbbiből következik – a kritikáírás sem érezte kihívásnak, hogy

mégis miért kellett felhagynia az „agyagyúrás” művészetével. A mester, habár szobrásznak készült, házassága éveiben „az ő drága feleségének arcockáját” festette minden képébe, sőt: „néhány képmén háromszor is rajta van, nem is vagyok képes más női arcot rajzolni, ha a férfiar bajusztalan, akkor oda is őt festem bele a képbe.” Majd egy sikertelen kiállítás utáni csalódottságában a művész – immár szobrászként – úgy dönt, hogy szülőfalujából rendel jól formálható agyagot, amelynek már a szaga is nótára derítő, kellemes hazai emlékeket idéz föl benne. Felveti a feleségének, hogy modellt állhatna neki, de az asszony csak tré-

Antal Anikó kötetbemutatóján, 2018

Lajtos Nóra

Egy holdarcú asszony melankóliája

Ritka az a pillanat, befogadói tapasztalat, amikor egy elsőkötetes szerző tekintélyes műgonddal megalkotott gyűjteménnyel jelentkezik. Antal Anikó Zsuzsanna választott műfajának, a rövidprózának azt a válfaját képviseli, amely prózapoétikailag is igényes belső tartalommal tölti meg a kispika formai kereteit. A kötet-címiben szereplő hold szerves motívumhálót képvisel a zárt kötetkompozícióban: a négy holdfázis analógiájára épül a saját illusztrációkkal ellátott kiadvány, négy különálló ciklusba (*Újhold, Első negyed, Telihold, Utolsó negyed*) rendezve a novellákat.

A kötet nyitódarabja (*Talánvilág*) máris egy olyan sorsmintázatot mutat be, amelyben az elbeszélő egyes szám első személyben egyszerre sűríti léttörténéseit és léttöréseit: az árván maradt én-narrátor egy „száműzött” talánvilágban kényszerül élni. Mondatfolyamai a szeretet medrében csordogálnak: „Pókhálóból horgolt terítő alatt pihennek a szépek, a gyönyörűk, a holtak, az egyszerűek, a soha vissza nem jövők, és a nem elfeledett élők, akik csak elsodródtak messzire az Óperenciás-tengeren és az emlékezet üveghegyén túlra, de belőlük is van egy-egy emlékmorzsa ebben a harmincegynehány éves kosárban, itt a mellkasomban.” A veszteségérzet szívszorító fájdalomérzete szövi át a torontói szerzőnek ezt az írását, ahogyan a többi is.

